

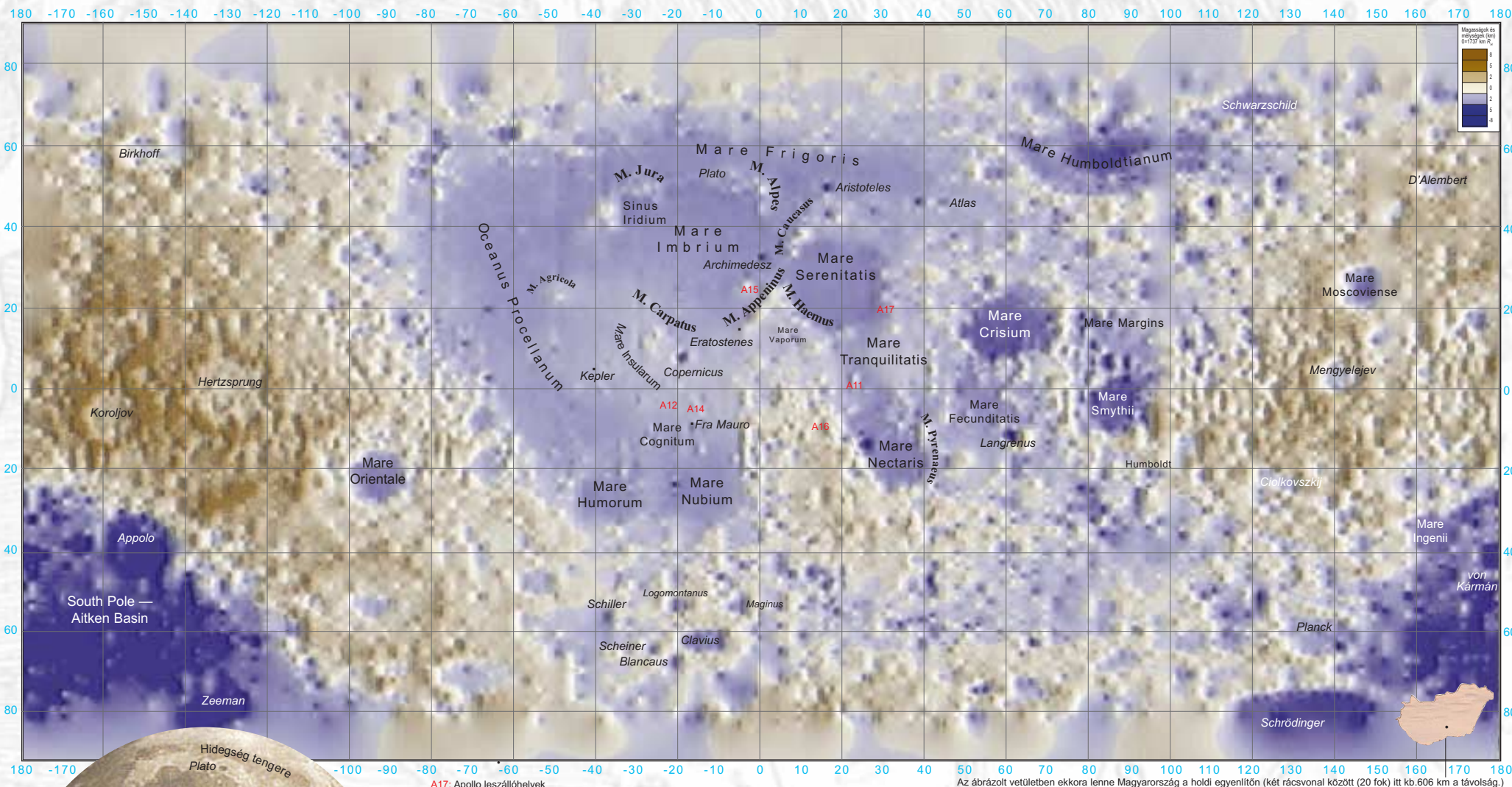

A HOLD LUNA

Web verzió

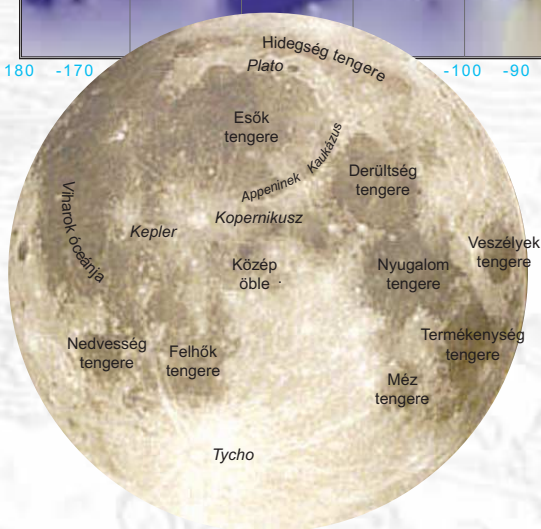
500 km

Topográfiai térkép. Mercator vetület. DTM Forrás: Clementine Laser Altimeter 1994.

A17: Apollo leszállóhelyek

Az ábrázolt vetületben ekkora lenne Magyarország a holdi egyenlítőn (két rácsvonal között (20 fok) itt kb.606 km a távolság.)

Photography courtesy of U.S. Geological Survey. Astrography Program. <http://www.gsfc.nasa.gov>

SZERKEZETEK ELNEVEZÉSE:

(Zárójelben a 2000-ig elnevezett alakzatok száma)

Albedo feature (1): fényvisszaverő-képesség alapján elülönülő terület
Apollo Landing Site (78): Az Apollo expedíciók leszállási helyei:
 A11 (Mare Tranquillitatis): 1969. 07.20., A12 (Oceanus Procellarum):

1969. 11.19. A14 (Fra Mauro): 1971. 02. 05. A15 (Appeninek [Hadley-hg.]): 1971. 07. 31. A16 (Descartes): 1972. 04. 21. A17 (Taurus-Littrow, képen): 1972. 12. 11.
Catena, catenae (20): kráterlánc
Crater (1545): kráter, kerek mélyedés
Dorsum, dorsa (40): (hegy)gerinc
Lacus (20): „tó”, kisebb síkság
Mare, maria (22): „tenger”, nagyobb síkság

Mons, montes (51): hegység
Oceanus (1): „óceán”, igen nagy síkság
Palus, paludes (3): „mocsár”, kisebb síkság
Planitia (1): alföld, medence
Promontorium (9): „fok”, a holdi felföldek *mare*kba kinyúló része
Rimae (118): hasadék
Rupes (8): szakadék
Sinus (11): „öböl”, síkság
Vallis, valles (12): völgy

Legnagyobb kráterek:
 Hertzsprung 591 km, Apollo 537 km, Koroljov 437, Birkhoff 345 km
Néhány hegység legmagasabb pontja: Appeninek: 6000 m, Alpok: 3600 m, Kárpátok: 2300 m, Kaukázus: 5900m
Leghosszabb hegyláncok:
 Kárpátok 361 km, Appeninek 401, Kaukázus 445, Kordillera 574, Haemus 560, Jura 422, Rook 791 km.

PÁLYAADATOK:
 [A Föld adatai zárójelben]
Pálya hajlása az ekliptikához: 5,145° [0,00]
Pálya excentricitása: 0,0549
Távolság a Földtől: 384,4 mill.km
Keringési idő: (1 hónap): 27 nap, 7 óra, 43 p. [365,2422 nap]
A BOLYGÓTEST ADATAI
Felszín: 37 960 000 km. [7.4%-a a Földnek]

Sugár: 1738 km [6378]
Sűrűség: 3,34 g / cm³ [5,51]
Nehézségi gyorsulás: 0,16 g
Fényvisszaverő-képesség (albedo): 0,7
 (mare: 0,03, terra: 0,24) [0,37]
Fényesség teliholdkor: -12,7 mag.
Látzólagos átmérő a Földről: 0,5 fok
Felzíni hőmérséklet: -153 — +118 fok

A FÖLD HOLDJA

TERMÉSZETFÖLDRAJZI JELLEMZŐK:

A Hold felszínét a **regolit**, legfelső réteget holdpor borítja. Ez finom szemcszettségű az évmilliárdok óta tartó mikrometeorombázás hozta létre.
 A holdközetek többsége **breccsás** szerkezetű, melyet a becsapódások hoztak létre.
 A holdi **medencék** becsapódásos eredetűek, körülöttük nagy területen törmeléktakarójuk található. A medencéket a Hold látható oldalán lávaöntések töltötték föl. A kiömlő **bazaltok** a Hold köpenyéből származnak. Ezek a sötét, bazaltos, magas vastartalmú és alacsony-magas titánium tartalmú lávasíkások a **marek** (a Hold túlsó oldalán alig találunk marékat („tengereket”).
 A **kéreg** anyaga: **anortozitos**. Az anortozitos, idősebb, kráterezett felföldek a terra vidékek. Ezek a felföldek, melyek anyaga titániumban és vasban szegény.

HOLDTÖRTÉNETI KOROK:

1,2 milliárd éve: **Kopernikuszi** (friss, sugársávokkal rendelkező kráterek, pl. Kopernikusz, Tycho, Arisztarkhosz).
 1,2-3,2 milliárd éve: **Eratoszenzi**
 Sugársáv nélküli kráterek és néhány friss mare (bazaltfolyások)
 3,2-3,85 milliárd éve: **Imbriumi** A legtöbb mare (medencék feltöltése lávával), erodált kráterek, medencék. *Késő Imbriumi*: a legnagyobb vulkáni aktivitás. *Korai Imbriumi*: Imbriumi, Orientale-medence becsapódásának kora, erős meteorombázás, Fra Mauro

3,9-4,2 milliárd éve: **Nektári**: becsapódásos eredetű nagy gyűrűs medencék: nagy becsapódások. A Nektár medence kialakulásától kezdődően.

4,2-4,6 milliárd éve: **Pre-nektári**: anortozitos kéreg kialakulása, erős bombázás, medencék (SP-Aitken)

4,6-4,4 milliárd éve: magmaóceán, kéreg kialakulása

4,6 milliárd éve: a Hold kialakulása. Egy Mars méretű égitest a Földnek ütközött, s ez a becsapódás lesodorta a Föld köpenyanyagának egy részét. A becsapódó test és a Föld anyagának törmelékéből állt össze a Hold.

MAGYAR KRÁTERNEVEK A HOLDON:

(átmérő-koordináta)	
Békéssy 96 km 52°E 127°K	von Kármán 270 km 45°D 175°K
Bolyai 30 km 36°D 134°K	Neumann 207 km 40°E 153°K
Erdős 105 km 34°D 125°K	Pezvai 150 km 63°D 113°Ny
Fényi 40 km 45°D 105°Ny	Szilárd 147 km 34°E 106°K
Heli 31 km 32°D 8°Ny	Weinek 30 km 28°D 37°K
Hédervári 69 km 82°D 84°K	Zach 52 km 61°D 5°K
Izsák 27 km 23°D 117°K	Zsigmondy 70 km 49°E 105°Ny

0 magasság: 1737 km bolygó-sugár (szelenoid). **0 hosszúsági kör:** a Föld felé néző oldal közepén. A Hold mitológiai ábrázolásának forrása: Királyhegyi János. Csizsói. 1882. **Háttérkép:** a Hold egyik legkorábbi, távcső alapján készített rajza (Fontana, 1629.) A nevek forrása: IAU

planetologia.elte.hu